

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter", i Grundtvig, N. F. S.: *N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter*, Gyldendalske Boghandel, 1904-1909, s. 7. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-grundtvig01val-shoot-idm140411868075696/facsimile.pdf> (tilgået 06. maj 2024)

Anvendt udgave: N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter

UDGIVERENS FORORD.

NIKOLAI FREDERIK SEVERIN GRUNDTVIG, født den 8. September 1783 og død den 2. September 1872, er den mest fremragende danske Mand, der har levet i det nittende Aarhundrede, en aandelig Høvding med meget faa Ligemænd i Nordens Historie. — Naar Samtiden trods dette ikke har ydet hans mange indholdsrige Skrifter den Opmærksomhed, man skulde vente, skyldes det for en stor Del den ejendommelige Særstilling, han fra første Færd kom til at indtage i vort hjemlige Aandsliv.

Grundtvig var en Kæmpenatur, der gav sin Tro og sine Meninger saa kraftige Udtryk i alt, hvad han skrev, at enhver Læser blev tvungen til at tage Parti — for eller imod det Livssyn, som han forkyndte.

En Kæmpe han var i al sin Færd,
Hvem Frygten aldrig lammed;
To Menneskealdre fuldt hans Sværd
I Nørreleden har flammst.
Et Stridens Emne endnu han staar,
Og bli'r han det end i Hundrebaar,
Det viser, hvor dybt han rammed.

C. Hostrup, den 8. September 1883.

Fra sin Ungdom viede han sine Evner til Kamp for gammel-dags Kristendom og Danskhed og kom derved i Modsætning til næsten hele det dannede Publikum, der hyldede Rationalismen og det attende Aarhundredes franske Oplysning. Selv hans drøje danske Sprog med dets Tonestrømme fra de oldnordiske Sagaer og Israels profetiske Taler maatte frastøde Læserne, der kun var vant til Tidens almindelige farveløse Stil i Drøftelsen af aande-

Udgiverens Forord

lige Spørgsmaal. — I Begyndelsen vakte hans Stridsskrifter en Storm af Modvilje; men snart afløstes denne Stemning af en saa dræbende Ligegyldighed, at »Bibelens ensomme Kæmpe« næppe kunde bære dens Tryk.

Da var det, at han gennem en mærkelig aandelig Oplivelse, der afspejler sig i Digtet *Nyaars-Morgen* fra 1824, fik Mod og Kraft til at begynde et nyt »Dagværk«. Fra den gamle Dannelses sluttede Selskab vendte han sig til Folkets brede Lag, som hidtil havde levet udenfor Literaturen, og i Aarenes Løb lykkedes det ham ved Venners Hjælp at fylke en Hær af oplyste Mennesker ud over Landet, hvor der før kun havde siddet en uvidende Almue. Tidsaanden blev ham mere gunstig, og paa sine gamle Dage blev han hyldet af Tusinder, som ved hans Ord og Sange var vakte til Deltagelse i »det historiske Menneskeliv«. — Medens Hovedstadens dannede Verden, der lod sig beherske af Heibergs Æsthetik, fremdeles forholdt sig ligegyldig overfor Grundtvig som et sært »Guds Ord fra Landet«, blev vide Kredse af Folket i det øvrige Danmark ham stadig mere hengivne, og saaledes blev hans Navn, meget imod hans Vilje, et Bannermærke, der satte Skel mellem »Bønder og Borgere«, ja tilsidst et Stridsemne i den politiske Kamp mellem Højre og Venstre.

Grundtvig vilde paa ingen Maade være Partifører, thi han mente med fuld Ret, at hans Ord havde Ærinde til alle Danske. Men det lod sig ikke undgaa, at de, som inderligt sluttede sig til hans ejendommelige Anskuelse af Kirke- og Folkelivet, kom til at danne en særlig Vennekreds om ham og snart blev almindelig stempede med Navnet Grundtvigianere. Med lidt spottende Forundring saa' Københavnerne disse Folk med deres lange Skæg og bløde Hatte flokkes om »den Gamle« ved de Vennemøder, der holdtes fra 1863 til 1871, og mange blev vel ogsaa et Øjeblik grebne, da de i September 1872 blev Vidne til hans mærkelige Jordeferd, hvorved der lød en tusindstemmig Salmesang paa aaben Gade udenfor den lille Vartovkirke. Men det almindelige Indtryk var og blev, at denne Mand havde sin særskilte Tilhængerkreds, hvem det, næsten af Taktfølelse, maatte overlades at hædre hans Minde og fortsætte hans Værk.

I vore Dage erkendes det vel af alle, at Grundtvig har ydet et